

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2014 m. rugsėjo 18 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Audriaus Bakavecko, Artūro Drigoto, Ramūno Gadliausko, Ričardo Piličiausko (kolegijos pirmininkas) ir Veslavos Ruskan (pranešėja),

teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo norminę administracinę bylą pagal Kauno apygardos administracinio teismo prašymą ištirti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2011 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. V-35 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų pajamų, nuo kurių apskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“ 1.1 punkto ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. V-30 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų draudžiamųjų pajamų ir valstybinio socialinio draudimo įmokų, skaičiuojamų nuo deklaruotos Valstybinei mokesčių inspekcijai pajamų metinės sumos, sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“ 1.1.4 punkto teisėtumą.

Išplėstinė teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

1. Kauno apygardos administracinis teismas nagrinėjo administracinę bylą pagal skundą atsakovui Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kauno skyriui, trečiajam suinteresuotam asmeniui Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl sprendimų panaikinimo, kurioje ginčas keliamas dėl valstybinio socialinio draudimo įmokų bei delpinigių apskaičiavimo.

2. Nagrinėdamas minėtą administracinę bylą, Kauno apygardos administracinis teismas 2014 m. gegužės 22 d. nutartimi nutarė kreiptis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, prašydamas ištirti, ar Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, Valdyba) direktoriaus 2011 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. V-35 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų

pajamų, nuo kurių apskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“ (toliau – ir Įsakymas Nr. V-35) 1.1 punkto nuostatos (redakcija, galiojanti nuo 2011 m. vasario 9 d. iki 2013 m. rugpjūčio 24 d.) ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2013 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. V-30 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų pajamų ir valstybinio socialinio draudimo įmokų, skaičiuojamų nuo deklaruotos Valstybinei mokesčių inspekcijai pajamų metinės sumos, sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“ (toliau – ir Įsakymas Nr. V-30) 1.1.4 punkto nuostatos (originali redakcija, galiojusi nuo 2013 m. sausio 25 d.) neprieštarauja Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 7 straipsnio 4 daliai (2010 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XI-959 redakcija).

3. Kauno apygardos administraciniam teismui kilo abejonės, ar Įsakymo Nr. V-35 1.1 punkto nuostata, kad „savarankiškai dirbančių asmenų, kurių valstybinio socialinio draudimo įmokų (toliau – ir VSD įmoka) mokėjimas priklauso nuo asmens pajamų, gautų praėjusiais metais, pajamų metinė suma, nuo kurios apskaičiuotos VSD įmokos (remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenimis), ir sumokėtų VSD įmokų metinė suma Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre (toliau – ir Registras) išdėstoma mėnesiais proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir sumokėtoms VSD įmokoms vadovaujantis šiomis nuostatomis“ (redakcija, galiojusi nuo 2011 m. vasario 9 d. iki 2013 m. rugpjūčio 24 d.), ir Įsakymo Nr. V-30 1.1.4 punkto nuostata, kuri numato, kad „jeigu asmenų, kurie verčiasi individualia veikla (išskyrus verslo liudijimus turinčius asmenis), SAV pranešime nurodyta kalendorinio mėnesio draudžiamųjų pajamų suma yra didesnė negu 4 DPD suma, tai į Registrą įrašoma SAV pranešime nurodyta draudžiamųjų pajamų suma (netaikant 4 DPD sumos ribojimo per kalendorinį mėnesį), tačiau ne didesnė už 48 DPD sumą (o jei ankstesniais tų metų mėnesiais toks asmuo jau buvo gavęs draudžiamųjų pajamų – ne didesnė nei 48 DPD ir ankstesnių tų metų mėnesių draudžiamųjų pajamų skirtumas suma), ir atitinkama valstybinio socialinio draudimo įmokų suma“, neprieštarauja Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 daliai, kuri numato, kad „šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų (išskyrus ūkininkus ir jų partnerius), taip pat šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje nurodytų asmenų socialinio draudimo įmokų bazė, kurią privalo taikyti kiekvienas draudėjas, kalendoriniais metais negali būti didesnė negu 48 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma, o šių įmokų bazė per mėnesį negali būti didesnė negu 4 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma.“

4. Pareiškėjas nurodė, kad 2009 m. liepos 22 d. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 2, 4, 7, 8, 9 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo Nr. XI-389 (įsigaliojusiu 2010 m. sausio 1 d.), kuriuo buvo pakeista Įstatymo 7 straipsnis 4 dalis, nustatant maksimalias sumas, nuo kurių turi būti mokamos VSD įmokos, tikslas – patikslinti individualių įmonių savininkų ir ūkinių bendrijų tikrųjų narių, individualią veiklą vykdančių asmenų, bei asmenų, gaunančių sporto, atlikėjų veiklos pajamas bei pajamas pagal autorines sutartis, valstybinio socialinio draudimo įmokų bazę, jų apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką, taip palengvinant jiems tenkančią minėtų įmokų našta. Pareiškėjas individualioje byloje yra savarankiškai dirbantis asmuo, vykdamas individualią veiklą (Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2 str. 7 d. 2 p., Įstatymo 2 str. 8 d.), todėl, pasak Kauno apygardos administracinio teismo, tiek metų, tiek mėnesio Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių (toliau – ir DPD) sumos yra taikytinos apskaičiuojant jo įmokas. Tačiau ginčijamomis Įsakymų nuostatomis nustatyta tokia minėtų asmenų draudžiamųjų pajamų ir VSD įmokų nuo deklaruojamų pajamų sumų įrašymo į Registrą tvarka, kuri

panaikina savarankiškai dirbančių asmenų, t. y. ir pareiškėjo teisę VSD įmokas mokėti nuo ne didesnės nei Įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje nustatytos 4 DPD per mėnesį sumos.

5. Ginčijami Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus įsakymai priimti atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 25 d. nutarimo Nr. 435 „Dėl Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“ 25.11 punktą, kuris kelis kartus buvo keičiamas. Nuo 2010 m. vasario 14 d. iki 2012 m. spalio 13 d. galiojęs Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro nuostatų (toliau – ir Registro nuostatai) 25.11 punktas nustatė, kad teritorinė Registro tvarkymo įstaiga savarankiškai dirbančių asmenų praėjusių metų pajamų metinę sumą, nuo kurios turi būti apskaičiuotos ir sumokėtos socialinio draudimo įmokos, ir jų sumokėtų įmokų metinę sumą pagal registro tvarkymo įstaigos nustatytą tvarką išdėsto mėnesiais proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir sumokėtoms socialinio draudimo įmokoms. Tačiau Registro nuostatų 25.11 punkto redakcija, įsigaliojusi nuo 2012 m. spalio 14 d. (individualioje byloje aktuali laikotarpiu, kai pareiškėjas kreipėsi dėl socialinio draudimo įmokų perskaičiavimo), nustatė, kad savarankiškai dirbantys asmenys, kuriems socialinio draudimo įmokų mokėjimo prievolė nustatoma pagal praėjusių metų pajamų metinę sumą, vadovaujantis Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, privalo pateikti teritorinei registro tvarkymo įstaigai duomenis apie kalendorinių metų mėnesiais apskaičiuotas (pagal faktiškai gautas pajamas) draudžiamąsias pajamas, nuo kurių turi būti apskaičiuotos ir sumokėtos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumas.

6. Ginčijamas Įsakymas Nr. V-35 buvo priimtas galiojant Registro nuostatų 25.11 punkto redakcijai, nustačiusiai savarankiškai dirbančių asmenų praėjusių metų pajamų metinės sumos ir jų sumokėtų įmokų metinės sumos išdėstymo mėnesiais proporcingai veiklos vykdymo laikotarpiui ir asmens sumokėtoms valstybinio socialinio draudimo įmokoms tvarką. Tačiau 2012 m. spalio 14 d. įsigaliojus Registro nuostatų 25.11 punkto pakeitimui, kuris nenumatė minėtų sumų išdėstymo proporcingai tvarkos, Įsakymas Nr. V-35 (jo 1.1 punktas) pakeistas nebuvo – jis buvo pakeistas tik 2013 m. lapkričio 20 d. įsakymu Nr. VE-190, t. y. tik 2013 m. spalio 31 d. įsigaliojus dar vienam Registro nuostatų 25.11 punkto pakeitimui, pagal kurį minėtų sumų išdėstymo mėnesiais proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir jo sumokėtoms VSD įmokoms tvarka taikytina tik tuo atveju, jeigu asmuo nepateikia duomenų apie praėjusių metų pajamų metinės sumos išdėstymą mėnesiais. Todėl, teismo nuomone, individualioje byloje aktuali laikotarpiu (pareiškėjui pateikus 2013 m. birželio 26-27 d. prašymus perskaičiuoti mokesstinę prievolę ir sumokėtus mokesčius) ginčijamas Įsakymas Nr. V-35 (jo 1.1. punktas) prieštaravo Įstatymo 7 straipsnio 4 daliai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 25 d. nutarimo Nr. 435 25.11 punktui ta apimtimi, kuria nustatė, kad nepriklausomai nuo to, ar savarankiškai dirbantys asmenys pateikė duomenis apie savo praėjusių metų pajamų metinės sumos išdėstymą mėnesiais, ar tokių duomenų nepateikė, – jų draudžiamosios pajamos ir VSD įmokų sumos už 2010 m. ir vėlesnius mokesťinius laikotarpius išdėstomos mėnesiais proporcingai jų veiklos vykdymo laikotarpiui ir sumokėtoms VSD įmokoms, t. y. 4 DPD ribojimas netaikytinas ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie pateikė duomenis apie savo praėjusių metų pajamų metinės sumos išdėstymą mėnesiais. Teismas pastebėjo, kad šiuo metu galiojanti aktuali Įsakymo Nr. V-35 redakcija, taikytina išdėstant Registre tik tų savarankiškai dirbančių asmenų, kurie nepateikė duomenų apie praėjusių metų pajamas ir VSD įmokų sumas už 2010 m. ir vėlesnius mokesťinius laikotarpius, nurodytas pajamas bei įmokas, atitinka esamą reglamentavimą.

7. Ginčijamas Įsakymas Nr. V-30 (jo 1.1.4 punktas) buvo priimtas galiojant Registro nuostatų 25.11 punkto redakcijai, nebenumačiusiai minėtų sumų išdėstymo mėnesiais proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir jo sumokėtoms VSD įmokoms tvarkos. Įsakymas taikytinas įrašant į Registrą 2012 metų ir vėlesnių mokesťinių

laikotarpių draudžiamųjų pajamų ir VSD įmokų sumas tų savarankiškai dirbančių asmenų, kurie pateikė duomenis apie savo praėjusių metų pajamų metinės sumos išdėstymą mėnesiais. Pareiškėjo nuomone, Įsakymo Nr. V-30 1.1.4 punkto nuostata prieštarauja Įstatymo 7 straipsnio 4 daliai ir Registro nuostatų 25.11 punktui, kadangi nustato, jog ir tuo atveju, kai SAV pranešime nurodyta kalendorinio mėnesio draudžiamųjų pajamų suma yra didesnė negu 4 DPD suma, į Registrą įrašoma ne 4 DPD suma, o SAV pranešime nurodyta draudžiamųjų pajamų suma, t. y. 4 DPD netaikytinas savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie pateikė duomenis apie savo praėjusių metų pajamų metinės sumos išdėstymą mėnesiais. Tokios duomenų įrašymo į Registrą tvarkos taikymo rezultatas, pasak pareiškėjo, nesiskiria nuo minėtų sumų išdėstymo Registre mėnesiais proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir jo sumokėtoms valstybinio socialinio draudimo įmokoms tvarkos taikymo rezultato, o SAV pranešimų apie savarankiškai dirbančius asmenis (įskaitant jų priedą SAV3DSD-M) teikimas tampa beprasmiškas.

II.

8. Rengiant bylą nagrinėti Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme, gautas atsakovo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos atsiliepimas, kuriame prašoma pareiškėjo prašymą atmesti. Atsiliepimas grindžiamas šiais esminiais argumentais:

8.1. Įsakymas Nr. V-35 buvo priimtas atsižvelgiant į Registro nuostatų 25.11 punktą (redakcija, galiojusi nuo 2010 m. gruodžio 29 d. iki 2012 m. spalio 13 d.). Šio Įsakymo 1.1 punktą (redakcija, galiojusi nuo 2011 m. vasario 9 d. iki 2013 m. lapkričio 26 d.) nustatė iš esmės analogišką teisinį reguliavimą, koks buvo nustatytas minėtos redakcijos Registro nuostatų 25.11 punkte, t. y. numatė, kad savarankiškai dirbančių asmenų, kurių valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimas priklauso nuo asmens pajamų, gautų praėjusiais metais, pajamų metinė suma, nuo kurios apskaičiuotos VSD įmokos (remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenimis), ir sumokėtų VSD įmokų metinė suma Registre išdėstoma mėnesiais proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir sumokėtoms VSD įmokoms.

8.2. Registro nuostatų 25.11 punktą (redakcija, galiojusi nuo 2012 m. spalio 14 d. iki 2013 m. spalio 30 d.) nustatė, kad savarankiškai dirbantys asmenys (išskyrus verslo liudijimus turinčius asmenis), kuriems socialinio draudimo įmokų mokėjimo prievolė nustatoma pagal praėjusių metų pajamų metinę sumą, remdamiesi Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, privalo pateikti teritorinei registro tvarkymo įstaigai duomenis apie kalendorinių metų mėnesiais apskaičiuotas (pagal faktiškai gautas pajamas) draudžiamąsias pajamas, nuo kurių turi būti apskaičiuotos ir sumokėtos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumas (šių Nuostatų 20.1.4 ir 20.2.24 punktai). Duomenys teikiami pasibaigus kalendoriniams metams, per 10 kalendorinių dienų nuo metinės pajamų deklaracijos pateikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai dienos. Registro nuostatų 25.11 punkte (redakcija, galiojanti nuo 2013 m. spalio 31 d.) nustatytas iš esmės analogiškas teisinis reguliavimas, taip pat nustatyta, kad jeigu asmuo nepateikia Valstybinei mokesčių inspekcijai ir (ar) teritorinei registro tvarkymo įstaigai duomenų apie praėjusių metų pajamų metinės sumos išdėstymą mėnesiais, teritorinė registro tvarkymo įstaiga, remdamasi Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, savarankiškai dirbančių asmenų (išskyrus verslo liudijimą turinčius asmenis) draudžiamąsias pajamas, nuo kurių turi būti apskaičiuotos ir sumokėtos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumas išdėsto mėnesiais proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir jo sumokėtoms valstybinio socialinio draudimo įmokoms; savarankiškai dirbantys asmenys (išskyrus verslo liudijimą turinčius asmenis) šiuos duomenis turi teisę tikslinti šių Nuostatų 36 punkte nustatyta tvarka.

8.3. Įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje yra nustatyta, kad VSD įmokų bazė, kurią privalo taikyti kiekvienas draudėjas, kalendoriniais metais negali būti didesnė negu 48 Lietuvos

Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžio suma, o šių įmokų bazė per mėnesį negali būti didesnė negu 4 DPD suma. Taigi pasibaigus kalendoriniams metams, draudėjui skaičiuojant VSD įmokas, jų bazė priklauso nuo asmens pajamų, gautų praėjusiais metais, taigi nustatant įmokų bazę turi būti taikomas Įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje nustatytas VSD įmokų bazės maksimalus dydis, nustatytas kalendoriams metams (48 DPD), netaikant 4 DPD sumos ribojimo per mėnesį. Todėl savarankiškai dirbantys asmenys, kuriems socialinio draudimo įmokų mokėjimo prievolė nustatoma pagal praėjusių metų pajamų metinę sumą, turi pateikti SAV pranešimus apie savarankiškai dirbančius asmenis, nurodydami kalendorinių metų mėnesiais apskaičiuotas (pagal faktiškai gautas pajamas) draudžiamąsias pajamas, nuo kurių turi būti apskaičiuotos ir sumokėtos VSD įmokos.

8.4. Būtinybė savarankiškai dirbantiems asmenims pranešti apie faktiškai gautas pajamas už kiekvieną mėnesį atsirado po to, kai Vyriausybė, siekdama užtikrinti teisingą socialinio draudimo išmokų skyrimą bei atsizvelgdama į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2012 m. vasario 27 d. nutarimą bei suformuotą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, kad skiriant išmokas, asmens pajamas reikia vertinti ne pagal įstatyminį pajamų išdėstymą proporcingai, o pagal jų faktinį gavimą / negavimą, pakeitė Registro nuostatų 25.11 punktą (redakcijos, galiojančios nuo 2012 m. spalio 14 d.). Šiuo pakeitimu atsisakyta proporcingo savarankiškai dirbančių asmenų pajamų išdėstymo Registre ir nustatyta prievolė minėtiems asmenims (vieną kartą per metus) pateikti duomenis Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniams skyriams, nurodant faktinius pajamų gavimo laikotarpius, taip užtikrinant teisingą socialinio draudimo išmokų gavimą.

Išplėstinė teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

III.

9. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra vienintelė ir galutinė instancija byloms dėl norminių administracinių aktų, kuriuos priėmė centriniai valstybinio administravimo subjektai, teisėtumo (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 20 str. 1 d. 3 p.).

10. Administracinių bylų teisenos įstatymo 112 straipsnio 1 dalis nustato, jog bendrosios kompetencijos ar specializuotas teismas turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą ir nutartimi kreiptis į administracinį teismą prašydamas patikrinti, ar konkretus norminis administracinis aktas (ar jo dalis), kuris turėtų būti taikomas nagrinėjamoje byloje, atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį aktą. Taip pat šio įstatymo 111 straipsnio 2 dalies 1 punktas nustato, kad administracinis teismas atmeta prašymą ištirti norminio administracinio akto teisėtumą, jeigu prašymas nėra susijęs su teisme nagrinėjama konkrečia byla. Taigi šių nuostatų pagrindu konstatuotina, jog bendrosios kompetencijos ar specializuotas teismas atitinkamo administracinio teismo gali prašyti ištirti tik tokio norminio administracinio akto (ar jo dalies), kuris turėtų būti taikomas jo nagrinėjamoje individualioje byloje, teisėtumą.

11. Norminio administracinio akto teisėtumo patikrinimas, kai dėl to į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą kreipiasi bendrosios kompetencijos ar administracinis teismas, nėra savitiksliis dalykas. Norminės administracinio akto teisėtumo bylos išnagrinėjimas tokiu atveju turi padėti teismui įvykdyti teisingumą individualioje byloje, būti naudingas (bylos išnagrinėjimo iš esmės ir procesinio sprendimo priėmimo byloje aspektu) besikreipiančiam teismui. Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui nėra pavesta nagrinėti abstrakčius, hipotetinius, nesusijusius su nagrinėjama individualia byla teismų paklausimus. Tai, savo ruožtu, suponuoja, kad ir teismai neturi teisės kreiptis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą su tokiais prašymais, kurių išsprendimas neturės jokios reikšmės jų nagrinėjamos individualios bylos baigčiai. Todėl Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, įvertinęs

konkrečios individualios bylos aplinkybes ir paklausimo Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui turinį, turi teisę atsisakyti priimti bendrosios kompetencijos arba administracinio teismo prašymą ištirti norminio administracinio akto teisėtumą, jei toks prašymas yra nesusijęs su nagrinėjama individualia byla (ABTĮ 37 str. 2 d. 1 p., 114 str. 1 d.). Jei toks prašymas buvo priimtas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas turi teisę nutraukti norminę administracinę bylą kaip nepriskirtiną administracinių teismų kompetencijai (ABTĮ 101 str. 1 p., 114 str. 1 d.) (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2007 m. vasario 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I⁷-04/2007, 2009 m. vasario 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I⁵⁷⁵-3/2009, 2013 m. kovo 4 d. sprendimas administracinėje byloje I492-4/2013).

IV.

12. Kauno apygardos administracinis teismas, nagrinėdamas administracinę bylą, iškėlė klausimą dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2011 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. V-35 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų pajamų, nuo kurių apskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“ 1.1 punkto ir 2013 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. V-30 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų draudžiamųjų pajamų ir valstybinio socialinio draudimo įmokų, skaičiuojamų nuo deklaruotos Valstybinei mokesčių inspekcijai pajamų metinės sumos, sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“ 1.1.4 punkto atitikties Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 daliai.

13. Ginčijamas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus Įsakymo Nr. V-35 (2011 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. V-35 redakcija) 1.1 punktą nustatė, kad „savarankiškai dirbančių asmenų, kurių valstybinio socialinio draudimo įmokų (toliau – VSD įmokos) mokėjimas priklauso nuo asmens pajamų, gautų praėjusiais metais, pajamų metinė suma, nuo kurios apskaičiuotos VSD įmokos (remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenimis), ir sumokėtų VSD įmokų metinė suma Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre (toliau – Registras) išdėstoma mėnesiais proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir sumokėtoms VSD įmokoms vadovaujantis šiomis nuostatomis <...>“.

14. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus Įsakymas Nr. V-30 (2013 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. V-30 redakcija) nustato savarankiškai dirbančių asmenų draudžiamųjų pajamų ir valstybinio socialinio draudimo įmokų, skaičiuojamų nuo deklaruotos Valstybinei mokesčių inspekcijai pajamų metinės sumos, sumų įrašymą į Registrą pagal šių asmenų pateiktus SAV pranešimų apie savarankiškai dirbančius asmenis duomenis apie kalendorinių metų mėnesiais apskaičiuotas (pagal faktiškai gautas pajamas) draudžiamąsias pajamas ir įmokas, *inter alia* ginčijamas šio įsakymo 1.1.4 punktas įtvirtina:

„ <...> jeigu asmenų, kurie verčiasi individualia veikla (išskyrus verslo liudijimus turinčius asmenis), SAV pranešime nurodyta kalendorinio mėnesio draudžiamųjų pajamų suma yra didesnė negu 4 DPD suma, tai į Registrą įrašoma SAV pranešime nurodyta draudžiamųjų pajamų suma (netaikant 4 DPD sumos ribojimo per kalendorinį mėnesį), tačiau ne didesnė už 48 DPD sumą (o jei ankstesniais tų metų mėnesiais toks asmuo jau buvo gavęs draudžiamųjų pajamų – ne didesnė nei 48 DPD ir ankstesnių tų metų mėnesių draudžiamųjų pajamų skirtumas suma), ir atitinkama valstybinio socialinio draudimo įmokų suma“.

15. Ginčijami norminiai administraciniai aktai, kaip matyti iš šių aktų preambulių, priimti atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 435, 25.11 punktą.

Pažymėtina, kad minėtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, kuriuo įsteigtas Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registras bei patvirtinti šio Registro nuostatai, priimtas įgyvendinant Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 10 straipsnio 1 dalį (2007 m. gruodžio 20 d. įstatymo Nr. X-1396 redakcija), kuri nustato, kad socialinio draudimo įmokoms ir socialinio draudimo išmokoms teisingai priskaičiuoti Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre yra kaupiami duomenys apie apdraustuosius asmenis, jų draudėjus ir socialinio draudimo išmokų gavėjus; šių duomenų kaupimo ir naudojimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

16. Įsakymo Nr. V-35 priėmimo metu galiojusios Vyriausybės 2010 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. 1803 redakcijos Registro nuostatų 25.11 punkto antroje pastraipoje buvo įtvirtinta:

„Teritorinė registro tvarkymo įstaiga savarankiškai dirbančių asmenų (išskyrus verslo liudijimus turinčius asmenis), kuriems socialinio draudimo įmokų mokėjimo prievolė nustatoma pagal praėjusių metų pajamų metinę sumą remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, praėjusių metų pajamų metinę sumą, nuo kurios turi būti apskaičiuotos ir sumokėtos socialinio draudimo įmokos, ir jų sumokėtų įmokų metinę sumą vadovaujančiosios registro tvarkymo įstaigos nustatyta tvarka išdėsto mėnesiais proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir sumokėtoms socialinio draudimo įmokoms.“

17. Taigi akivaizdu, jog Įsakyme Nr. V-35 (2011 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. V-35 redakcija) įtvirtintas pareiškėjo ginčijamas teisinis reguliavimas yra analogiškas įtvirtintajam minėtos redakcijos Registro nuostatų 25.11 punkte (jo antroje pastraipoje).

18. Registro nuostatų 25.11 punktas Vyriausybės 2012 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 1232 (įsigaliojo nuo 2012 m. spalio 14 d.) buvo išdėstytas nauja redakcija:

„Savarankiškai dirbantys asmenys (išskyrus verslo liudijimą turinčius asmenis) pateikia teritorinei registro tvarkymo įstaigai duomenis apie šiemis asmenims už kalendorinį mėnesį apskaičiuotas draudžiamųjų pajamų ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumas (šių Nuostatų 20.1.4 ir 20.2.24 punktai). Duomenys teikiami pasibaigus kalendoriniam mėnesiui, iki kito mėnesio 15 dienos. Savarankiškai dirbantys asmenys (išskyrus verslo liudijimą turinčius asmenis), teikę pranešimus kiekvieną mėnesį, neprivalo teikti duomenų šio punkto antroje pastraipoje numatytu atveju, išskyrus atvejį, kai pateikti duomenys nesutampa su Valstybinei mokesčių inspekcijai pateiktais duomenimis.

Savarankiškai dirbantys asmenys (išskyrus verslo liudijimus turinčius asmenis), kuriems socialinio draudimo įmokų mokėjimo prievolė nustatoma pagal praėjusių metų pajamų metinę sumą, remdamiesi Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, privalo pateikti teritorinei registro tvarkymo įstaigai duomenis apie kalendorinių metų mėnesiais apskaičiuotas (pagal faktiškai gautas pajamas) draudžiamąsias pajamas, nuo kurių turi būti apskaičiuotos ir sumokėtos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumas (šių Nuostatų 20.1.4 ir 20.2.24 punktai). Duomenys teikiami pasibaigus kalendoriniams metams, per 10 kalendorinių dienų nuo metinės pajamų deklaracijos pateikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai dienos.

Savarankiškai dirbančių asmenų (išskyrus verslo liudijimą turinčius asmenis) duomenys apie kalendoriniais metais apskaičiuotas (pagal faktiškai gautas pajamas) draudžiamąsias pajamas, nuo kurių turi būti sumokėtos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumos į registrą įrašomi tik jiems sumokėjus apskaičiuotas valstybinio socialinio draudimo įmokas.“

19. Minėtas teisinis reguliavimas, kiek aktualu keliamo klausimo aspektu, kaip pagrįstai nurodė ir pareiškėjas, įtvirtino naują savarankiškai dirbančių asmenų (išskyrus verslo liudijimus turinčius asmenis), kuriems socialinio draudimo įmokų mokėjimo prievolė nustatoma pagal praėjusių metų pajamų metinę sumą, kalendorinių metų draudžiamųjų pajamų sumos išdėstymo (įrašymo) Registre principą, t. y. kad kalendorinių metų draudžiamųjų pajamų suma Registre

išdėstoma (įrašoma) mėnesiais pagal faktiškai gautas pajamas (skirtingai nuo iki tol buvusio reguliavimo, nustačiusio bendrą taisyklę, kad pajamų, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, metinė suma Registre išdėstoma proporcingai savarankiškai dirbančio asmens veiklos vykdymo laikotarpiui ir sumokėtoms socialinio draudimo įmokoms). Taigi šios – Vyriausybės 2012 m. spalio 10 d. nutarimo Nr. 1232 – redakcijos Registro nuostatų 25.11 punktui detalizuoti buvo priimtas ginčijamas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2013 m. sausio 18 d. įsakymas Nr. V-30, kuriame nustatyta savarankiškai dirbančių asmenų draudžiamųjų pajamų ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumų įrašymo į Registrą pagal savarankiškai dirbančių asmenų pateiktų SAV pranešimų duomenis tvarka, *inter alia* įtvirtinta pareiškėjo ginčijama nuostata.

20. Ginčas Kauno apygardos administracinio teismo nagrinėjamoje individualioje byloje kilo tarp advokato – asmens, kuris verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, t. y. savarankiškai dirbančio asmens (Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 2 str. 8 d. (2009 m. vasario 17 d. įstatymo Nr. XI-170, 2010 m. birželio 17 d. įstatymo Nr. XI-903, 2010 m. lapkričio 23 d. įstatymo Nr. XI-1166, 2012 m. birželio 29 d. įstatymo Nr. XI-2169 redakcija) ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus dėl valstybinio socialinio draudimo įmokų už 2010, 2011 ir 2012 metus dydžio bei delspinigių už šių įmokų pavėluotą mokėjimą. Pareiškėjas nesutiko su Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus apskaičiuota nurodytų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų suma, teigdamas, jog apskaičiuojant nurodytas įmokas, nebuvo atsižvelgta į Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 dalies nuostatą, pagal kurią socialinio draudimo įmokų bazė, kurią privalo taikyti kiekvienas draudėjas, per mėnesį negali būti didesnė negu 4 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma.

21. Norminėje administracinėje byloje keliamo klausimo kontekste išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, kad pareiškėjas individualioje byloje, kaip savarankiškai dirbantis asmuo – asmuo, kuris verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 3 dalį privalomai draudžiamas pensijų socialiniu draudimu pagrindinei ir papildomai pensijų dalims, ligos ir motinystės socialiniu draudimu, kai draudžiama tik motinystės, tėvystės ir motinystės (tėvystės) išmokoms gauti (šios savarankiškai dirbančių asmenų kategorijos privalomas draudimas būtent nurodytų rūšių socialiniu draudimu buvo įtvirtintas Įstatymo 4 straipsnio 3 dalį išdėsčius 2009 m. vasario 17 d. įstatymo Nr. XI-170 redakcija, ir nors vėliau minėta nuostata ne kartą buvo keista, aktualus teisinis reguliavimas iš esmės liko nepakitęs). Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pastebi, jog pareiškėjas priskirtinas prie savarankiškai dirbančių asmenų, kuriems nustatyta pareiga patiems apskaičiuoti socialinio draudimo įmokas nuo pajamų, gautų praėjusiais metais, ir sumokėti jas iki metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai termino paskutinės dienos (Įstatymo 9 str. 4 ir 5 d. (2010 m. birželio 17 d. įstatymo Nr. XI-903, 2010 m. lapkričio 23 d. įstatymo Nr. XI-1166, 2012 m. birželio 29 d. įstatymo Nr. XI-2169 redakcija).

22. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio, nustatančio pajamas, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, 2 dalis įtvirtina nuostatas dėl šio įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nurodytų asmenų socialinio draudimo įmokų skaičiavimo, *inter alia* jo 2 punktas (2009 m. liepos 22 d. įstatymo Nr. XI-389, 2010 m. birželio 17 d. įstatymo Nr. XI-903, 2010 m. lapkričio 23 d. įstatymo Nr. XI-1167 redakcija) numato, kad asmenų, kurie verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, socialinio draudimo įmokų bazę sudaro 50 procentų individualios veiklos apmokestinamųjų pajamų (neatėmus privalomojo sveikatos draudimo ir valstybinio socialinio draudimo įmokų) suma, tačiau pagal šio straipsnio 4 dalį, asmenų, nurodytų Įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje (išskyrus ūkininkus ir jų partnerius), socialinio draudimo įmokų bazė, kurią privalo taikyti kiekvienas draudėjas, kalendoriniais metais negali būti didesnė negu 48 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma, o šių įmokų bazė

per mėnesį negali būti didesnė negu 4 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma (Įstatymo 7 str. 4 d. (2010 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XI-959 redakcija). Kauno apygardos administracinis teismas prašo ištirti ginčijamo teisinio reguliavimo atitiktį būtent nurodytai Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 daliai.

23. Kaip matyti iš Kauno apygardos administracinio teismo 2014 m. gegužės 22 d. nutarties motyvų, pareiškėjo abejonės ginčijamo teisinio reguliavimo atitiktimi Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 daliai iš esmės grindžiamos tuo, jog, pasak jo, ginčijamomis Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus įsakymų nuostatomis yra įtvirtinta tokia savarankiškai dirbančių asmenų draudžiamųjų pajamų ir valstybinio socialinio draudimo įmokų nuo deklaruojamų pajamų metinės sumos įrašymo į Registrą tvarka, kuri užkerta kelią savarankiškai dirbantiems asmenims, taigi ir pareiškėjui, pasinaudoti teise valstybinio socialinio draudimo įmokas mokėti nuo ne didesnės nei Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje nustatyta – t. y. 4 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių – sumos.

24. Minėta, kad Kauno apygardos administracinio teismo nagrinėjamoje administracinėje byloje pareiškėjas nesutinka su Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus apskaičiuota 2010, 2011 ir 2012 metų valstybinio socialinio draudimo įmokų suma, teigdamas, jog apskaičiuojant nurodytas įmokas, nebuvo atsižvelgta į Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 dalies nuostatą, kad socialinio draudimo įmokų bazė per mėnesį negali būti didesnė negu 4 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma. Savo ruožtu, kaip matyti iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos sprendimų, skundžiamų individualioje byloje, taip pat šioje byloje pateiktų jų atsiliepimų, apskaičiuodamas pareiškėjo individualioje byloje valstybinio socialinio draudimo įmokas, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinis skyrius vadovavosi Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 dalimi ta apimtimi, kiek numatyta, kad socialinio draudimo įmokų bazė, kurią privalo taikyti kiekvienas draudėjas, kalendoriniais metais negali būti didesnė negu 48 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydžių suma. Pastebėtina, jog Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba atsiliepime, pateiktame norminėje administracinėje byloje, iš esmės išreiškė poziciją, jog apskaičiuojant valstybinio socialinio draudimo įmokas, kai jų bazė priklauso nuo asmens pajamų, gautų praėjusiais metais, nustatant šių įmokų bazę, turi būti taikomas Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje numatytas valstybinio socialinio draudimo įmokų bazės maksimalus dydis, nustatytas kalendoriniams metams (48 DPD), netaikant 4 DPD sumos apribojimo per mėnesį.

25. Atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes, išplėstinė teisėjų kolegija daro išvadą, kad individualioje byloje iš esmės yra išsiskyrusi šalių pozicija dėl Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 dalies aiškinimo ir taikymo, o būtent – ar apskaičiuojant asmenų, kurie verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, valstybinio socialinio draudimo įmokas (kai jų bazė priklauso nuo praėjusiais metais gautų pajamų sumos), taikytinas Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas įmokų bazės ribojimas 4 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų draudžiamųjų pajamų dydžių suma per mėnesį.

26. Nagrinėjamo klausimo kontekste pažymėtina, jog pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 2 straipsnio 4 dalį (2009 m. gruodžio 22 d. įstatymo Nr. XI-637 redakcija), draudžiamosios pajamos – visos asmens pajamos, nuo kurių šiame įstatyme nustatyta tvarka priskaičiuotos ir privalo būti įmokėtos valstybinio socialinio draudimo įmokos, taip pat priskaičiuotos ligos, motinystės, tėvystės, motinystės (tėvystės), profesinės rehabilitacijos, ligos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų valstybinio socialinio draudimo pašalpos bei nedarbo valstybinio socialinio draudimo išmokos. Be to, kaip minėta, Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 2 ir 4 dalyse įtvirtintos nuostatos apibrėžia asmenų, kurie

verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, pajamų, nuo kurių skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos (šių įmokų bazės), apskaičiavimą, *inter alia* šių pajamų maksimalaus dydžio ribojimą.

27. Taigi, kaip matyti tiek iš pareiškėjo ginčijamų norminių administracinių aktų pavadinimų, tiek ir iš norminių administracinių aktų ginčijamų nuostatų turinio bei Registro Nuostatų 25.11 punkto, į kurį atsižvelgiant ginčijami norminiai administraciniai aktai priimti, jose, kiek tai aktualu keliamo klausimo kontekste, įtvirtintos savarankiškai dirbančių asmenų (kurių valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimas priklauso nuo pajamų, gautų praėjusiais metais) pajamų metinės sumos, nuo kurios apskaičiuotos VSD įmokos (Įsakyme Nr. V-35) / draudžiamųjų pajamų (Įsakyme Nr. V-30) ir sumokėtų VSD įmokų metinės sumos išdėstymo (įrašymo) Registre taisyklės. Minėta, kad detalios nuostatos, apibrėžiančios draudžiamąsias pajamas, *inter alia* asmenų, vykdančių individualią veiklą, pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos (valstybinio socialinio draudimo įmokų bazės), apskaičiavimą bei maksimalaus dydžio ribojimą, įtvirtintos Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje bei 7 straipsnio 2 ir 4 dalyse. Atsižvelgiant į tai, pripažintina, kad ginčijamuose norminiuose teisės aktuose yra įtvirtintos tam tikros taisyklės, pagal kurias Registre yra tik išdėstomos (įrašomos) pagal minėtas Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nuostatas apskaičiuotos pajamos, nuo kurių turi būti apskaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos / draudžiamosios pajamos bei valstybinio socialinio draudimo įmokos. Taigi pareiškėjo Kauno apygardos administracinio teismo ginčijamos norminių administracinių aktų nuostatos jokiais aspektais nereguliuoja ir nedetalizuoja pajamų, nuo kurių apskaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos (draudžiamųjų pajamų), ir, atitinkamai, valstybinio socialinio draudimo įmokų apskaičiavimo, nors, kaip minėta, ginčas individualioje byloje yra kilęs būtent dėl pajamų, nuo kurių turi būti skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir šių įmokų dydžio.

28. Atsižvelgiant į nurodytus argumentus, pripažintina, kad nėra jokių teisinių argumentų teigti, jog savarankiškai dirbančių asmenų pajamų metinės sumos, nuo kurios apskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo įmokos (kalendorinių metų draudžiamųjų pajamų), ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumų išdėstymo (įrašymo) Registre taisyklės, įtvirtintos pareiškėjo ginčijamose norminių administracinių aktų nuostatose, galėtų suponuoti negalimumą vadovautis tam tikromis Valstybinio socialinio draudimo įstatyme įtvirtintomis normomis dėl pajamų, nuo kurių apskaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, ir, atitinkamai, socialinio draudimo įmokų apskaičiavimo, kadangi, kaip minėta, draudžiamosios pajamos, *inter alia* asmens pajamos, nuo kurių turi būti priskaičiuotos ir įmokėtos valstybinio socialinio draudimo įmokos, yra aiškiai apibrėžtos Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje, 7 straipsnio 2 ir 4 dalyse, o ginčijami įsakymai reglamentuoja tik pagal šias nuostatas apskaičiuotų pajamų bei valstybinio socialinio draudimo išmokų sumų išdėstymą Registre.

29. Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pastebi, jog minėtą išvadą patvirtina ir tai, jog pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatyme įtvirtintą teisinį reguliavimą, asmenys, vykdančys individualią veiklą, kaip ji apibrėžta Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme (taigi ir pareiškėjas individualioje byloje), patys Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuoja ir sumoka valstybinio socialinio draudimo įmokas iki metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai termino paskutinės dienos (Įstatymo 9 str. 4 ir 5 d.), taigi šių asmenų pareiga apskaičiuoti ir sumokėti socialinio draudimo įmokas nėra saistoma pareiškėjo ginčijamų norminių administracinių aktų nuostatų. Priešingai – iš Registro nuostatų 25.11 punkto (tiek Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 22 d. nutarimo Nr. 1803, tiek 2012 m. spalio 10 d. nutarimo Nr. 1232, tiek ir šiuo metu galiojanti 2013 m. spalio 23 d. nutarimo Nr. 975 redakcija) išplaukia, kad atitinkamos pajamų bei nuo jų apskaičiuotų valstybinio socialinio draudimo įmokų sumos į Registrą įrašomos (išdėstomos) tik sumokėjus valstybinio socialinio draudimo įmokas, t. y. pareiškėjo

ginčijamuose norminiuose teisės aktuose įtvirtintos nuostatos realizuojamos (taikomos) tik asmenims sumokėjus atitinkamas valstybinio socialinio draudimo įmokas.

30. Išplėstinė teisėjų kolegija, be kita ko, pastebi, kad nors minėtos norminių administracinių aktų nuostatos – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2011 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. V-35 1.1 punktas ir 2013 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. V-30 1.1.4 punktas – yra cituojamos tiek pareiškėjo individualioje byloje ginčijamuose Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus bei Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos sprendimuose, tiek jų atsiliepimuose į pareiškėjo skundą, tačiau pažymėtina, kad nei atskirų šių nuostatų citavimas, nei Kauno apygardos administracinio teismo kreipimesi nurodyti motyvai nepagrindžia šių nuostatų sąsajumo būtent su individualioje byloje keliamu ginču dėl valstybinio socialinio draudimo įmokų už 2010, 2011 ir 2012 metus apskaičiavimo. Todėl konstatavus, kad pajamų, nuo kurių turi būti apskaičiuojamos ir sumokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, apskaičiavimas yra apibrėžtas Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 2 ir 4 dalyse, o ginčijamos norminių administracinių aktų nuostatos yra skirtos detalizuoti, kaip Registre yra išdėstomos (įrašomos) Valstybinio socialinio draudimo įstatyme nustatyta tvarka apskaičiuotų metinių draudžiamųjų pajamų (pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos) sumos, taip pat valstybinio socialinio draudimo įmokos, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju Kauno apygardos administracinis teismas pakankamai ir išsamiais teisiniais argumentais nepagrindė ginčijamo teisinio reguliavimo, įtvirtinto Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2011 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. V-35 1.1 punkte ir 2013 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. V-30 1.1.4 punkte, sąsajumo su teismo nagrinėjamoje individualioje byloje iškeltu ginču. Minėti argumentai lemia, jog, atsižvelgiant į tai, kad centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtų norminių administracinių aktų teisėtumo patikra, kai dėl to kreipiasi atitinkamas teismas, atliekama tik ta apimtimi ir tiek, kiek tai susiję su ginčijamo teisinio reguliavimo taikymu teismo nagrinėjamoje individualioje byloje, norminė administracinė byla pagal Kauno apygardos administracinio teismo prašymą ištirti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus 2011 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. V-35 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų pajamų, nuo kurių apskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“ 1.1 punkto ir 2013 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. V-30 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų draudžiamųjų pajamų ir valstybinio socialinio draudimo įmokų, skaičiuojamų nuo deklaruotos Valstybinei mokesčių inspekcijai pajamų metinės sumos, sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“ 1.1.4 punkto atitiktį Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 daliai (2010 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XI-959 redakcija) nutrauktina kaip nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai (Administracinių bylų teisenos įstatymo 101 str. 1 p., 114 str. 1 d.).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 101 straipsnio 1 punktu ir 114 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija

n u t a r i a :

Nutraukti norminę administracinę bylą pagal Kauno apygardos administracinio teismo prašymą ištirti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2011 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. V-35 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų pajamų, nuo kurių apskaičiuotos valstybinio socialinio draudimo įmokos, ir valstybinio socialinio draudimo įmokų sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybinio socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“

1.1 punkto ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. V-30 „Dėl savarankiškai dirbančių asmenų draudžiamųjų pajamų ir valstybinio socialinio draudimo įmokų, skaičiuojamų nuo deklaruotos Valstybinei mokesčių inspekcijai pajamų metinės sumos, sumų išdėstymo Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registre“ 1.1.4 punkto atitiktį Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 4 daliai (2010 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XI-959 redakcija).

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Audrius Bakaveckas

Artūras Drigotas

Ramūnas Gadliauskas

Ričardas Piličiauskas

Veslava Ruskan